

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. Antonij Maioragij|| Orationes|| Et Praefa-||tiones

Majoragio, Marcantonio

Monasterii VWestphal., 1599

VD16 ZV 10313

VI. In Aristotelis de Arte Rhetorica libros treis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68843)

IN ARISTOTELIS
DE ARTE RHETORI-
ca libros tres.

P R A E F A T I O VI.

Vetustissima consuetudo fuit, ut ait Plinius, refe- Nat. Hist.
rendi bene merentibus gratiam: ut ij, qui mor- lib. 7. ca. 2.
tales, aut omnes, aut certè quàm plurimos beneficij
affecissent, in Deorum immortalium numerum, cum
excessissent è vita, cooptarentur. Fuit enim olim vni-
uersis ferè gentibus persuasum: Deum esse mortali iu-
uare mortalem: & hunc esse vnum ad aternã gloriam
cursum. Sic Herculem quondam, & Liberum patrem,
post exantlatos innumerabiles penè labores, tandem
grata posteritas Numinibus adscripsit. Sic Athenien-
ses Cecropem suum, coniugij auctorem, à quo civilem
cultum edocti fuerant: Lacedamonij Castorem & Pol-
lucem, qui deinde ceteras etiam apud gentes ac natio-
nes pro Deis habiti sunt: Egyptij Theuthum, à quo li-
teras acceperant: Itali Ianum, quem ob singularem
prudentiam ac sapientiam, bisfrontem fuisse consinxe-
runt: Romani Quirinum, Urbis parentem & condito-
rem: & deniq; alios alij complures post mortem Nu-
minibus equatos, Deos indigetes appellarunt. Quòd si
quisq; conditione mortali natus, dignus haberi debet,
quis

qui diuinos honores consequatur: ij certè non tantum
mea, sed etiam bonorum omnium sententia, digni sunt,
qui, quod ait Poëtarum princeps Virgilius,

Aen. 6.

Phœbo digna locuti,

Inuentas aut qui vitam excoluere per artes.

E quorum numero, cum hac in re quàm plurimi labo-
rarint, duo præstantissimi omnium, qui post homines
natos vnquam floruerunt, Plato atq; Aristoteles, inge-
nij gloria sic inter se cõtenderunt, vt alijs omnibus longè
interuallo post se derelictis, vter eorum alter præ-
stet, vix quisquam sanæ mentis iudicare audeat. V-
terque enim est in suo genere summus, vterque vobis
menter admirandus. Sed is, quem nonnulli Philoso-
phorum Homerum appellant, Plato: quem eloquentia

Tuscul. 1.

Romane parens, M. Tullius Cicero, audeat etiam Astro-
totele præponere, quoniam (vt opinor) nondum hunc
planè intus, quod aiunt, & in cute cognouerit, alia
quodam ac diuina mente præditus, ea perscrutari co-
natus est, quæ non modo nullo sensu satis percipi pos-
sunt, sed vix cogitatione atque intelligentia compre-
hendi: &, quod caput est, quorum antegredientes
causæ vel nullæ sunt, vel saltè non necessaria: qui ta-
men, cum Antistes haberetur sapientia, sic ab omni-
bus, dum adhuc viueret, obseruabatur, vt eum non
tànquam aliquem in terris natum hominem, sed celo
delapsum Deum intuerentur. Declarauit hoc Dio-

Nat. Hist.

lib. 7. c. 30.

nysius Tyrannus, aliàs scuitie (quod ait Plinius) si-
perbiaque natus, qui vittatam ei nauem, tanquam
Apollini Delphico, venienti misit obuiam: ipse vero
quadrigis albis egredientem in littore excepit. Sed alijs
Plato-

Platonem omnes admirati sint, dum ipse Plato cum omnibus vnū, praeter ceteros, Aristotelem suspexerit. Constat enim, Platonem Aristotelis solertiam, & incredibile ingenium tant opere miratum fuisse, vt quoties in Gymnasium docendi gratia veniret, circumspicere solitus fuerit, an Aristotelem, qui eius frequens erat auditor, alicubi sedentem videret: quod si forte praesens ille nō fuisset, exclamabat Οὐδὲ πᾶσι, Mens non adest: perinde quasi ceteri omnes, praeter vno Aristot. priuati mente viderentur. Tanta in eo splendor ingenij, tantum animi decus elucebat. Nam omnino post Platonem, cui dubiam atque incertam victoriam reliquit, omnium eruditorum testimonio, totius Graeciae, cum prudentia, & acumine, & venustate & sublimitate, tum verò eloquentia, varietate, copia, quam se cunq; in partem dedit, omnium fuit facile princeps. Quod si fortasse quispiam tam pertinax in sententia fuerit, vt hunc in ceteris Platoniparem, aut etiā inferiorem existimet, quod minime concedo: illud quidem certè fateatur necesse est, in explicandis rerum naturalium causis, atq; in tradenda scientiarū via atq; ratione, quam Methodum vocant, Aristotelem esse Platone longè superiorem: cum apud illum nihil ferè cum via ac ratione tradatur: apud hunc verò nihil omnino sine methodo. Quamobrem mira profectò quadam res fuit, & qua non ab hominis natura proficisci potuerit, sed qua à diuinitate quadam necessario extrinsecus aduenerit, sicut ait magnus ille Peripateticus ex Arabia, quod in vno homine tanta vbertas ingenij, tam incredibilis rerum omnium cognitio, tātā opti-

marum artium scientia extiterit, vt omnino diuinam
 potius, quam humanum Aristotelis ingenium excelsiori
 ri debeat. Tres enim omnium excellentissimas ar-
 tes, vt ait ille idem Auerroës, ipse solus & inuenit, &
 perfecit: hoc est, Differendi rationem, quam Logici
 vocant; Naturalem scientiam, quae Physice dicitur, &
 Primam ac diuinam Philosophiam, quae proprie Sapi-
 entia nominatur. Nam quod ab antiquis de his rebus
 antea dictum fuerat, pro nihilo putandum est: quae
 nullam harum maximarum artium partem penitus
 absoluerunt: nec quisquam eorum, qui post Aristote-
 lem scripsere, quidquam his artibus addidit, quod ali-
 cuius esse momenti videatur. Sed illud multo maxime
 mirandum est, quod in tot Aristotelis scriptis, quae
 passim à praecelsissimis ingenis continentur versantur,
 nullus vnquam apertus error, aut animaduersione di-
 gnus repertus fuerit: nisi quis paucula obijciat, in quibus
 à Christiana pietate dissentire creditur. Quare
 profecto declarat immensam quandam, ac vere diuinam
 huius viri rerum omnium scientiam. Verum vt
 reliqua praetermittamus hoc tempore, quae sunt ab hoc
 auctore diuinitus conscripta Opera, & quae tot vbiq;
 terrarum rarissima quotidie exercent ingenia: quae
 non admiretur, si bene intelligat, quam conquesta cu-
 ra, quamq; aptè, distinctè, ornatè praeccepta Rhetorica
 conscripserit, atq; enodata diligenter exposuerit hoc in
 Opere, quod à nobis in Latinum sermonem antea con-
 uersum, nunc interpretandum publicè susceptum est.
 Ipsi enim inuentoribus artis Rhetoricae (quemadmo-
 dum ait Cicero) tantū suauitate, & breuitate dicendi
 praestant.

De Inuent.
 li. 2. in pr.

praestitit, ut nemo illorum libros cognoscit; sed omnes ad hunc, quasi ad quendam multò commodiorem explicatorem, reuertantur; qui non tantum de arte loquitur, quod alij pleriq; faciunt; sed etiam ex arte, atque adeò artificiosissimè facit. Nam cum hoc scriptore, vel Ciceronis testimonio, nemo omnium doctior, nemo acutior, nemo in rebus vel inueniendis, vel iudicandis acrior sit: cum aureum orationis flumen ubiq; fundat, cum admirabili quadam scientia, & rerum copia scateat: tum certè hoc in Opere tam eruditè præcepta colligit, tam ingeniosè disponit, tam politè eloquitur, ut nihil vsquam in hoc genere præstantius reperiri, nihil melius dici, aut excogitari posse existimem. Vidit profectò ijs oculis etiam hæc præcepta Rhetorica, quibus res omnes obscuras, atque ab ipsa natura inuolutas acutissimè vidit, & in lucem è tenebris eduxit. Quem admodum enim in reliquis Philosophiæ partibus ceteros omnes scribendo superauit: ita etiam in hac arte tantum excelluit, ut nullius artis scriptor neque Græcus, neque Latinus sit cum eo comparandus: nisi fortè quis Aristoteli nostrum opponat Ciceronem, extra omnem ingenij aleam positum, ut optimè Plinius ait: qui sine vlla dubitatione, si quis dicendi facultatè, & nervos oratorios, omnemq; eloquendi supellectilem spectet, qua non tantum in orationibus, sed in omnib; scriptis suis vitur, & Aristoteli, & Platoni, & Demostheni, & demq; omnibus, qui post homines natos aliquid unquã oratoriè scripserunt, aut eloquentiæ laude præstiterunt, longè præponendus est. Sed si quis ad artis præcepta referat oculos, & quid quoquo modo præ-

In Orat. ad
Brutum.
& 4. Acad.

In Præfat.
lib. 1. N. H.

cipiatur Aristoteles, quid & quomodo Cicero, diligenter
 advertat: non dubium esse videbit, quoniam hac in parte
 Aristoteles Cicerone multo sit excellentior. Neque vero
 hoc accidit iniuria. Nam Cicero se totum ad usum forensem,
 atque exercitationem contulit, ut qua de me-
 mite aetate, & ab Aristotele, & ab alijs artis scriptori-
 bus didicerat, non iam in praeceptis contineret, sed
 ipsa experiretur: ipsa vero praecepta, longo usu doctus,
 vel contineret, vel docere non admodum curaret.
 Aristoteles autem, vir ab agendis causis, & a forensi
 strepitu remotus, atque ocio suo literario contentus,
 certum ac definitum tempus pomeridianum tradidit
 Rhetoricae praeceptis, & erudiendis in Oratoria facultate
 iuuenibus assignavit. Nam ut Cicero scribit, ad-
 lescentes non ad Philosophorum morem tenuiter dis-
 ferendi, sed ad copiam Rhetorum in utramque par-
 tem diligenter exercuit. Non igitur mirum, si in di-
 cendi quidem facultate, viribusque eloquentia, propter
 assiduum forensem usum, Aristoteli Cicero longe an-
 tecellit: in arte vero docenda, praeceptisque tradendis,
 qua in re non tam frequenter versabatur, multo fuit
 inferior. In ijs enim rebus ingenium valet, in quibus
 studium ac diligentia ponitur. Quod si praestantissimum
 omnium dicendi magistrum Aristoteles hac in re super-
 rat, multo facilius omnes alios, qui sine dubitatione
 ad Ciceronis gloriam non aspirant, superabit. Atque haec
 quidem causa me potissimum impulit, ut cum annis supe-
 rioribus Ciceronis Opera, quibus dicendi artem, &
 Rhetoricae praecepta complexus est, interpretatus
 fuerim: hoc anno hos Aristotelis Libros Rhetoricos ag-
 gre-

In Orator.
 ad Brutum

grederer: vt tandem, si fieri potest, vnâ cum Cicerone
 praeclaram illâ & eximiam Oratoris perfecti speciem
 & pulchritudinem adamantes, Aristotelicam vim cõ-
 prehendamus, rerumq; cognitionem cum orationis ex-
 ercitate iungamus. Sic enim nobis aliquando con-
 tinget id, quod Alexandro Macedonum regi, cui Phi-
 lippus pater Aristotelem doctorem acciuit, à quo & a-
 gendi praecepta, & eloquendi acciperet. Sed laudi
 huic & tantae utilitati res quadam erat impedimento,
 quam nos magno labore, totisq; viribus nostris amoliri
 studuimus: idq; iam vt aliqua parte fecisse videmur,
 & quod superest, vt spero, paulatim deinceps conscie-
 mus. Nam hic tam eximius eloquentiae thesaurus, qui
 tribus his Aristotelis Libris continetur, iacebat adhuc
 apud nos, partim barbarorum inscitia deformatus, &
 squalore quodam obsitus, partim etiam à paulò doctio-
 ribus viris ignoratus. Sed huic Operi multa adiuuen-
 ta nuper contulit vir eruditus, Petrus Victorius, quem,

Petrus Vi-
 ctorius.

vt meritis est, honoris & amplitudinis gratia nomi-
 no: qui multos sanè locos & emendauit, & nitore
 pristino restituit, Commentariosq; non vulgares in
 totum Opus conscripsit: qui quidem si Opus etiam ip-
 sum in Latinum sermonem conuertere voluisset, &
 paulò vberius praecepta Aristotelis illustrasset, hoc me
 labore conuertendi & interpretandi fortasse leuasset.
 Nunc, quod ille dedit, grato animo accipimus, & post-
 hac etiam eius laborib; quatenus licebit, perfruemur.
 Sed quoniam

Virgil.
 Eclog. 8.

Non omnia (quod ait Poëta) possumus omnes:
 etiam nos plurima, quae ille non attigit, adiungemus,

& communi vtilitati, quoad facultas nostra tulerit,
 semper inferuiemus. Nam si Aristotelis summi doctri-
 nis precepta singula cum Ciceronis, Oratorum princi-
 pis, tum aliorum veterum Latinorum exemplis collata
 uerimus, rem & nouam, neque ab alijs adhuc tenta-
 tam, & perutilem consiciemus. In quo mihi uideo il-
 lud iure optimo usurpare posse, quod in Oratore ad
 Brutum Cicero: Magnum opus omnino, & arduum co-
 namur: Sed nihil difficile amantiputo. Amo autem,
 & semper amaui ingenium, studia, mores vestros, Op-
 timum Inuenes: neq; ullus tam magnus est labor, qui pro
 vtilitate uestra susceptus, non mihi iucundus sit futu-
 rus. Incendor porro quotidie magis, cum istam diligen-
 tiam uestram, istam assiduitatem & frequentiam, istam
 deniq; alacritatem in optimarum artium studio
 conspicio, qui pleno cursu ad eloquentiam properatis,
 quam intelligitis vnam quandam esse de summis uirtu-
 tutibus: ut apud Ciceronem L. Crassus affirmat: & ue-
 terem illam doctrinam studetis assequi, quae fuit e-
 dem & recte faciendi, & bene dicendi magistra. Ne-
 que enim erant apud antiquos distincti Doctores: sed
 iidem uiuendi Praeceptores atque dicendi: ut ille apud
 Homerum Phoenix, qui se à Peleo patre Achilli iuuenem
 comitem esse datum dicit ad bellum, ut illum efficeret
 Oratorem uerborum, Actoremq; rerum. Sed apud
 vos nihil attinet eloquentiam ipsam laudare, quae
 rerum omnium reginam Poëta, nescio quis, uerissimum
 dixit esse: quam esse copiosè loquentem sapientiam
 prudentissimi uiri desinuuerunt. Illud tantum dico:
 Nihil esse ex omnibus rebus, in quo uos ista atque uel
 fr-

De Orator.
Lib 3.

Iliad. 9.
Μύθων τε
ῤῥήτης ἔμε
νοι, πρηνὴν
ῤῥά τε ἔφ-
γομ.

iidem uiuendi Praeceptores atque dicendi: ut ille apud
 Homerum Phoenix, qui se à Peleo patre Achilli iuuenem
 comitem esse datum dicit ad bellum, ut illum efficeret
 Oratorem uerborum, Actoremq; rerum. Sed apud
 vos nihil attinet eloquentiam ipsam laudare, quae
 rerum omnium reginam Poëta, nescio quis, uerissimum
 dixit esse: quam esse copiosè loquentem sapientiam
 prudentissimi uiri desinuuerunt. Illud tantum dico:
 Nihil esse ex omnibus rebus, in quo uos ista atque uel
 fr-

fructuosius laborare, vel gloriosius versari possitis. De hoc autem Aristotelis Opere illud audacter & secure vobis polliceri possum: Si quis omnia, quae in eo traduntur, dicendi praecepta didicerit, nihil eum amplius omnino, quod ad persuadendi facultatem attineat, desideraturum. Sic enim accuratè singula pertractat, ita diligenter omnia perscrutatur, ut nihil enucleatius aut explicatius fieri possit. Quanto enim studio, quae communia sunt omnium Dicendi Generum, & quae propria singulorum, primo libro persequitur? ut nihil omnino, quod aut in deliberationem cadat, aut exornari debeat, aut in iudicium veniat, inueniri possit, de quo non copiosè praecepta tradat. Quanto porrò acuminè, quantaque doctrina duo illa, quae bene tractata ab Oratore, admirabilem eloquentiam faciunt, secundo libro praecipit: quorum alterum est, quod Graeci Ἡθῶν καὶ ἠθῶν vocant, ad naturam & mores, & ad omnem vitam consuetudinem accommodatum: alterum, quod idem Παθῶν καὶ ἠθῶν nominant, quo perturbantur animi & concitantur, in quo vno regnat oratio. Ac de hoc quidem, quo vehementes animi commotiones continentur, quod est vehemens, incensum, incitatum, quo causae eripiuntur, quod cum rapidè fertur, sustineri nullo modo potest, initio secundi libri copiosè verba facit, Deinde singularum et atum atq; ordinum mores ita perspicuè spectandos proponit, ut ne pictor quidem quisquā eximius alicuius rei speciè evidentius exprimere valeat: tum Locos ac Sedes argumentorum, vnde verisimilia ducantur, atq; etiā vnde fallaces conclusiunculae, quae videntur quidē verisimi-

Infrà Prae.
fat. 10. Cic.
in Orat. ad
Brutum,
p. 268. b.

les, sed reuera non sunt, ingeniosissime atq; acutissime docet. Quid in tertio libro, quanta cura subtilitate tradit ea, quae ad dispositionem & elocutionem pertinent? Atq; haec quidem omnia, quae tribus his libris diuinitus à Philosopho traduntur, si vobis (vt spero) uere dilucideq; interpretatus fuero, atq; exemplis optimorum scriptorum, & in primis eius, quem in delicia habemus, Oratorum principis, M. Tullij Ciceronis, illustraro: tum uero me egregie nauasse operam existimabo: neque vos, vt opinor, diligentia mea praeterit: quippe qui, me doctore atque interprete, si diligenter aduertere uolueritis, dicendi praecepta ab Aristotele, usum uero praeceptorum ab exemplis facile percipietis. Ita igitur ad ea, quae prius examinanda sunt, quae Aristotelis Opus interpretemur, accedamus. Severinus Boetius ait, hanc esse Magistrorum consuetudinem, vt, cum aliquod Opus interpretandum aggrediamur, primo sex breuiter expediant: Quod sit Auctoris consilium siue propositum, qui Graece *σχολος* dicitur, quae Utilitas Operis; qui Ordo, quae Inscriptio, quae Auctoris, cuius nomine circumfertur, proprium ac legitimum Opus sit, & denique ad quam Philosophia partem referatur: quae nos etiam, ne ab alijs deficiamus, pauca uideamus. Ac primo dicimus, illud Aristoteli propositum esse, vt in hoc Opere doceat, quae ratione uiaq; consequamur ea, quae sunt in quae re ad persuadendum accommodata. Nam (vt refert Gellius) Commentationum suarum, Artiumq; quae discipulis suis tradebat Aristoteles, duas species habuisse dicitur: alia erant, quae nominabat *Εἰς τὴν ἑρμηνείαν*

Quae praedicienda sint.

Noct. Att. lib. 20. c. 4.

alia quæ Αἰσχροματικὰ. Ἐξωτερικὰ vocabat, quæ ad Rhetoricas exercitationes, & ad civilium controuersiarum cognitionem conducunt. Αἰσχροματικὰ verò, in quibus Philosophia remotior, occultiorq; cõtinetur, vt quæ rerum causas, & natura obscuritatem inuestigant: cuius disciplina tempus tribuebat in Liceo matutinum: neq; ad eam temerè quemquam admittibat, nisi quorum antea ingenium, acumen, eruditionis elementa, & demq; studium in discendo, & laborem cognitum haberet. Illas verò Ἐξωτερικὰς meditationes pomeridianis horis in eodem Lyceo faciebat: ad easq; iuuenes omnes sine delectu admittibat. Ac primò quidem has disputationes à causis forensibus, & civilibus ad inanem sermonis elegantiam transtulerat, vt apud Ciceronem L. Crassus ait: sed deinde cum florere Isocratem nobilitate discipulorum videret, mutauit repente totam formam propè disciplina sua, versumq; quendam de Philocteta paulò secus dixit: Ille enim turpe sibi, ait, esse tacere cum barbaris: hic autem cum Isocrate pateretur dicere. Itaq; ornauit & illustrauit doctrinam illã omnem, rerumq; cognitionem cum orationis exercitatione coniunxit. Sunt igitur hi Rhetorici libri ex eorum numero, qui Ἐξωτερικὰ dicuntur: in quibus accuratè dicendi artem tradit, nihilquæ pretermittit eorũ, quæ fidem in dicẽdo facere possunt: quod ante Aristotelem nemo planè perfecerat. Utilitatem autem huius Operis atq; artis magnam esse, pluribus ipse argumentis docet: quippe qui non ignoraret multos esse, qui totã hanc dicendi rationem nõ mediocriter improbarent, & multa ciuitatibus incommoda,

Vide Budęum in Cõment. Linguae Græcę p. 121. v. 43. & seqq. Item Henr. Steph. T. 1. c. 295. c. & in Append. c. 899. b.

3. de Orat. pag. 155. b.

Αἰσχρο-
σιωπῶν, καὶ
Ἰσχροτῶν
ἐὶν λέγειν.

multa q̄ detrimenta importare contenderent: quorum è numero Socrates præcipue fuit: qui quidam pertinaci studio Rhetoras insectabatur, & iridebat, atq̄ contemnebat: eò, quòd ipse doctrina quidem & ingenio abundaret, sed à re ciuili, & à negotij animi quodam iudicio abhorreret. Aristoteles igitur hanc attem iniquè vituperari, cum magnâ utilitatem, vberimosq̄ fructus afferat, facile docet: quod etiam multo in locis post Aristotelem Cicero, & secundo lib. Quintilianus copiosè persequitur. Quin Isocrates ad Nicoclem scribens, multis rationibus ostendere conatur, esse improbè facere, qui dicendi facultatem improbare uident. Extat præterea Epistola ad Alexandrum Magni, quam aliqui Aristotelis, aliqui Anaximenis Lampisceni esse existimant, qua doctissime suauissimeq̄ Oratoria dicendi ratio exornatur, & utilissima esse ostenditur. Ordo verò, quo nihil ex omnibus rebus melius inueniri posse Xenophon scribit, sic ab Aristotele seruatur hoc in Opere, vt in alijs etiam omnibus solet. Neg enim quisquam vnquam auctor ordinatis scripsit: que tam accuratè non solum librum libro, sed etiam sententias singulas inter se copulauit, vt si quis non decam versum, sed verbum vnum immutaret, tota quædammodo structura perire videatur. Tractat autem ea primò, quæ communia sunt omnium dicendi generum, deinde singula Rhetoricæ suæ Causarum genera persequitur: tum quæ ad animi commotiones, & singularum etatum atq̄ fortunarum mores attinent: deniq̄ sedes argumentorum explicat: postremò, quæ dispositione, quo elocutionis genere sit vtendum, aper-

Quintil.
cap. 27.

Ἔστιν οὐδὲν
βουτῶς δὲ
εὐχρηστοῦ,
βουτε δὲ κ.
λὸν ἀνθρώ-
ποισ, ὡς
ἔδ τε αἰετῆς.

rit. Quae omnia sic inter se connectuntur, vt admirabili-
 harum rerum series appareat. Inscriptio est: De
 Arte Rhetorica: quod in Oratore ad Brutum his ver-
 bis ostendit Cicero: Atque etiam ante hunc Aristote-
 les principio Artis Rhetorica dicit, Illam artem quasi
 ex altera parte respondere Dialectica. Et Quinti-
 lianus libro secundo: Aristoteles, inquit, de Arte Rhe-
 torica tres libros scripsit. Licet enim multi dubita-
 rent, vt rum ars esset Rhetorica, necne, sicut apud Ci-
 ceronem M. Antonius ostendit: tamen Aristoteles ar-
 tem esse censet, idq; accurata disputatione declarat,
 sicut etiam apud nos Quintilianus secundo suarum In-
 stitutionum libro. Neque tamen vniam ex eis artibus
 esse vult, quae exquisita ac perfecta sunt: sed ex eis, quae
 507 a 519 xi vocantur, eod quod coniecturis plurimum
 vtuntur: qualis est etiam ars Medicorum, & Gubern-
 atorum: vnde facultas potius quadam, quam sci-
 entia vocatur: sicut etiam huic affinis Dialectica.
 Quamuis enim sinem suum non assequatur, neq; sem-
 per dicendo persuadeat: nihilominus tamen, si nihil eo-
 rum praetermiserit, quae sunt ad persuadendum as-
 commodata, munere suo functa esse dicitur: & non a-
 liter est ars, quam Medicina, quae non semper sana-
 re potest. Sequitur, vt videamus, An hoc Opus pro-
 prium ac legitimum sit Aristotelis: quod in singulis fe-
 re huius auctoris Operibus ab antiquis interpretibus
 quari diligenter solet. Cuius rei tres fuisse causas
 Ammonius censet: quia tres occasiones nacti quidam,
 quae non erant Aristotelis propria Opera, illi tribue-
 runt. Ac prima quidem fuit nominis ambiguitas. Nam

Lib. 1. ca. 2.

Cap. 18.

2. de Orat.

Cap. 18.

alijs

alijs fuerunt etiam Aristoteles, prater hunc Stagiritam: quorum Opera propter ambiguitatem quorundam huius auctoris esse cōsuerunt. Altera fuit occasio: quia multa Opera cum vna atq; eadem inscriptione conferebantur. Nā ipsius Aristotelis discipuli, vt Eudemos, Phanas, Theophrastus, præceptorem suum amulati, de ijsdem rebus, quibus ille, scripserunt. Tercia causa fuit huiusmodi: Tradunt enim Ptolemaum Philadelphum Operum Aristotelis fuisse maximè studiosum: atq; pecunias multas tradere solitum, qui sibi aliquos Aristotelis libros attulissent: qua re factum est, vt multae pecuniarum auidi, nonnullorū Operum inscriptionem mutarent: & appposito Aristotelis nomine, Philadelpho traderent. Sed tamen à præclaro ingenio vixis duabus quasi notis germani Aristotelis Libri cognoscuntur: hoc est, Sententiarum acumine, & Elocutionis genere. Sed de hoc Opere nemo dubitat, quin germanum ipsius Aristotelis sit: quod prater Sententiarum acumen, & Dicendi genus, etiam testimonio tum ipsius auctoris, tum aliorum complurium doctissimorū hominum, & Graecorum, & Latinorum, probari facile potest. Quin Cicero noster, & Quintilianus multis in locis Aristotelem huius Operis auctorem agnoscunt. Illud igitur tantum superest, vt explicemus, Ad quam Philosophia partem hi libri Rhetorici referantur. Ac Cicero quidem in libro de Inventione, Civilis, Scientia (quam Politicam appellant) magnam & amplā partem esse censet Eloquentiam artificiosam, quam (inquit) Rhetoricam vocant: & Quintilianus, Ciceronis sententiam secutus est: quā tamen Cicero videtur ab Aristotele sumpsisse.

Pag. 43. a

Quint. In-
st. t. libr. 2.
cap. 16.

qui & primo Ethicorum Rhetoricam Ciuili Scientia Cap. 20
 subiecit: & hoc in Opere, tanquam germen quoddam Lib. 1. ca. 2.
 eiusdem Ciuili disciplinae dicit esse. At verò Simplicius
 in Categorias scribens, hanc artem ad eos libros per-
 tinere censet, qui continent ea, quae quasi quaedam in-
 strumentum sunt ad differendum. Aristoteles certè pri-
 mo libro Rhetoricorum, è Dialectica, & Ciuili Scien- Cap. 20
 tia constat esse: vt ad vtrang, quodammodo refer-
 ri posse videatur. Hoc igitur modo sint explicata sex il-
 la, quae ante Operis explanationem quæri solere Boëtius
 scribit. Nunc ad Opus ipsum interpretandum ag-
 grediamur.

IN P. VIRGILII
 GEORGICA,

De Agriculturæ laudibus,

P R A E F A T I O VII.

Non me latet, in more positum esse, Auditores, in-
 stitutoq, maiorum, vt ij, qui aliquem publicè in-
 terpretandum auctorem suscipiunt, eam primam ha-
 beant concionem, qua præstantiam Auctoris, & argu-
 menti nobilitatem summis efferant laudib. Qua in ora-
 tione nonnulli aliquando facundi videntur: vel quod
 apud imperitam multitudinem verba faciāt: vel quod
 de